

Dagens datum

Den 21 september 1994 sänds det första avsnittet av tv-serien "Tre Kronor". Det följs av ytterligare 122.

Dagens namn

Matteus

Chef för familjeredaktionen: Maria Huldt

08-7382337, familj@dn.se

Frågor om minnestexter: vardagar 10.00-11.30

Annonser: familjannonser@dn.se 08-7381365

DN gratulerar.

– När jag sitter på arkiv och går igenom källor letar jag lika mycket efter det som inte sades, säger historikern Anna Maria Forssberg.

Foto: Hans Kronbrink

Till minne.

Svante Folin

Svante Folin, intellektuell och skriftställare, Bromma, har lämnat oss efter en tids sjukdom. Han blev 76 år och efterlämnar två döttrar med familjer.

● Första gången som jag kom i kontakt med Svante var i en tid, i början av 1980-talet, under vilken det var tabu att påpeka att det mänskliga beteendet kan vara format av evolutionen. Med en beläsenhet som var oöverträffad och en grundutbildning inom samhällsvetenskap, filosofi och humaniora, hade Svante, driven av kunskapsörst, kommit över evolutionsbiologisk litteratur som han plöjde. Hans slutsats blev att evolutionsbiologin är oslagbar om man vill ha allmängiltiga förklaringar till mänskligt beteende. Om detta skrev han artiklar samt boken "Den påklädda apan – en polemisk introduktion till socio-biologin". I ett frodigt och humoristiskt tonläge utförde den boken precis vad den lovade.

Polemiken och sanningsägandet var Svantes livsluft och han förblev trogen sin egen natur i alla artiklar som han skrev. Artiklar som handlade om, förutom biologi och genetik, mycket filosofi och historia, särskilt krigshistoria. Detta ingick delvis i arbetet som intendent på Armémuseum vars utställningar i mångt och mycket bär Svantes prägel: notera den inledande montern som visar hur tre schimpanshanar ger sig på en fjärde (från en annan grupp) – krigets rötter är långa. Svante var motarbetad och undanhölls det erkännande han förtjänar, men hade också ett stort antal beundrare. Många skribenter önskade att de hade hans förmåga att uttrycka sig, men detta är få förunnat. I början av 2000-talet fick han och jag i uppdrag av en amerikansk redaktör att tillsammans skriva en artikel som handlade om reaktionen i Sverige på E O Wilsons bok "Sociobiology". Det var ett stort nöje och en ära att få arbeta tillsammans med honom.

Kontrovers och polemik var så pass viktigt för Svante att han i förtroende bekände att det blivit lite tråkigt på senare tid när alla accepterar genernas inflytande på det ena och det andra. Han var ingen hänförd vän av den mänskliga arten, utan hans hjärta brann för de alltmer minskande vilddjursstammarna och särskilt för Afrikas savanner. Han brann också för sin älskade familj och han var en varm och ytterst underhållande god vän. Jag är tacksam för att jag har fått träffa och lära känna en så unik person som Svante Folin. **Birgitta Tullberg, professor i zoologisk ekologi.**

Hon är glad att leva i vår tid

Att läsa historia ger insikter om hur det var förr, men är sällan en anledning till känslor av nostalgi. Det vet historikern Anna Maria Forssberg som bland annat studerat stormaktstiden.

● Historia är spännande. Men vad som hände för länge sedan är också viktigt att känna till för att förstå vårt samhälle i dag.

En som vet väldigt mycket om Sverige på 1600- och 1700-talen är Anna Maria Forssberg. Hon är förste intendent på Armémuseum i Stockholm och har också synts i tv-program som Anders Lundins serie "Det hände här". Hon var även involverad i Fredrik Lindströms programserie "Tänk om" i SVT i våras, där han spekulerade om hur Sverige hade varit i dag om vissa historiska händelser aldrig inträffat.

I vardagen på Armémuseum handlar det mer om visningar för skolklasser och studenter, föreläsningar och utställningar. Men det finns också tid för forskning inom ramen för arbetet på museet.

Och det har även blivit några böcker. En heter "Fråga föremålen" och kom för två år sedan.

– Jag har jobbat för att de föremål som finns magasinerade på museerna ska användas mer av forskarna. De är en fantastisk resurs och "Fråga föremålen", som jag gav ut med historikern Karin Sennefeldt, är en metodbok som nu används i undervisningen på universitet och högskolor, berättar Anna Maria.

Mer populärhistorisk var boken om den svenska värnplikten, "Lumpen – från mönstring till muck" där Anna Maria var en av två redaktörer. Den var ett resultat av ett stort insamlingsprojekt som museet genomförde i samband med att värnplikten i fredstid avskaffades 2010 efter 109 år.

– Vi nådde massor av människor. Vi intervjuade många, vi gjorde enkäter och samlade in bilder, brev och dagböcker som blev en bok och en utställning. Men nu är projektet avslutat.

Armémuseum är, som namnet antyder, inrättat för att i första hand skildra Sveriges krigiska historia. Men långt ifrån bara det.

– Vi har en bred berättelse om Sveriges historia, det kretsar inte bara kring krig och vapen. Namnet Armémuseum kanske ligger i vägen, vi har lite svårt att nå vissa grupper som inte tror att det finns något för dem där. Men nästan alla besökare blir glatt överraskade och berömmar oss.

Varifrån kommer ditt intresse för historia?

– Jag tror det föddes när jag var fyra år och var på Nyköpingshus med mamma och pappa. Mamma gav mig en tillrättalagd version av Nyköpings gästabud på 1300-talet, där kungens instängda bröder inte dog utan överlevde. Jag blev väldigt fascinerad och i sexan på Adolf Fredrik gjorde jag och några kompisar en musikal om Gustav Vasa. Det säger ju något, säger Anna Maria och skrattar.

Ändå ville hon länge bli journa-

All information var toppstyrd och det vreds på sanningen en hel del.

40

Anna Maria Forssberg

Gratuleras till: Blir 40 år den 21 september.

Gör: Är historiker.

Bor: Södermalm, Stockholm.

Familj: Maken Johan Edman, historiker, barnen Alva, 9, Nils, 6, och Sonja, 2.

Aktuellt: Boken "The Story of war" där hon jämför krigspropagandan i Sverige och Frankrike på 1600-talet kommer i höst. **Intressen:** Att odla och vara i skogen. Joggar och styrketränar ("jag vill vara i form för yngsta dottern som har den ovanliga diagnosen CDKL5 och kommer att behöva mycket hjälp").

Om att fylla 40: "Jag gillar att leva och tycker det har gått alldeles för fort att bli 40."

Så firas födelsedagen: "Blir familjemiddag med Hjälmarekräftor. Senare en fest för vännerna."

list, som pappa. Lars Ragnar Forssberg var bland annat i många år krönikör på Aftonbladet.

– Men så valde jag ändå historia som mitt förstaämne på universitetet.

Hennes doktorsavhandling "Att hålla folket på gott humör" kom 2005 och handlar om krigspropaganda i Sverige åren 1655–1680.

– Den tar upp kriget under Karl X Gustav och Karl XI och hur folket fick veta vad som hände på slagfältet. All information var toppstyrd och det vreds på sanningen en hel del. Det här var ett århundrade när Sverige hade fler krigsår än fredsår.

Den informationskanal som de styrande använde sig av var kyrkan. Från predikstolarna läste prästerna innantill i utskick från högsta ort om hur det gått i det senaste slaget.

– Förkluster informerades bara om i undantagsfall. Segrarna firades med tacksägelse i alla kyrkor. Då fick folket i förskönande ordalag veta vad som hänt. När jag sitter på arkiv och går igenom källor letar jag lika mycket efter det som inte sades, säger Anna Maria Forssberg.

Historia är intressant, men svunna tider är sällan material för nostalgi. Allra minst den svenska så kallade stormaktstiden då Sverige nästan var konstant i krig. På hundra år dog en halv miljon svenska soldater.

– Det var oerhört eländigt att leva då. Det är en insikt man får när man intresserar sig för historia. Jag är förstas tacksam över att jag själv lever i en tid när vi inte är i krig eller måste svälta, men också över att leva i ett mer jämställt samhälle och få vara både mamma och yrkesperson.

Hans Kronbrink
hkronbrink@gmail.com